

Oslo, 13. Okt. 2025

Mottaker: Miljødirektoratet

INNSPILL TIL FORBUD MOT NEDBYGGING AV MYR

Høringsnummer 2025/12638

Bakgrunn

Myr og torvmark er store naturlige karbonlagre. Å forhindre nedbygging er derfor et svært viktig bidrag for å redusere og unngå klimagassutslipp.

I tillegg har myr og torvmark et rikt dyre- og planteliv og er levesteder for mange sjeldne arter med spesielle tilpasninger. Rødlista orkideer, insekter, moser og karplanter har myrområder som sitt eneste levested. Myr og torvmark brukes også som rasteplass, til matsøk, hekking og spillområder for mange fuglearter.

Torvmosene som danner myr holder på store mengder vann, og dermed fungerer myra som flomdemper i våte perioder og som vannreservoar i tørre perioder. Myra bidrar også til å rense vann. Intakt myr og våtmark gir oss store og verdifulle økosystemtjenester.

Våre innspill kort oppsummert:

1. Vi mener forslaget må forbedres vesentlig for at det skal føre til god beskyttelse og gi den ønskede effekten for klima og natur.
2. Både grunne og dype myrer er like viktige. Forbudet må derfor gjelde all myr og torvmark.
3. Vi mener det er viktig og faglig nødvendig at statsforvalteren, og ikke kommunene, er dispensasjonsmyndighet.
4. Statsforvalternes svekkede innsigelsesrett gir dårligere beskyttelse av myr.
5. Vedtatte reguleringsplaner må gjennom en planvask for å hindre utbygging av myrareal som er regulert til utbyggingsformål.
6. Det må ikke innføres differensierte planretningslinjer etter samme modell som strandsoneforbudet.
7. Transparens: Alle dispensasjoner fra forbudet må synliggjøres og tilgjengeliggjøres i miljøvedtaksregisteret.
8. Det bør ikke gjøres generelle unntak for næringsinteresser eller tiltak med konsesjon.

Utdyping av punkt 2 - forbudet må gjelde all myr

En myr som er 1 meter dyp, er minst 1000 år gammel og har fanget CO₂ fra atmosfæren siden vikingtiden. Vi mener at distinksjonen mellom grunne og dype myrer ikke tar på alvor hvor mye CO₂ en drenert/ødelagt myr – også de «grunne» – slipper ut, og heller ikke tar hensyn til myras verdi som naturtype, levested for arter eller myras rolle i det hydrologiske systemet.

Over 600 arter på den norske rødlista for arter (Artsdatabanken 2021) har våtmark som hovedhabitat. Av disse er 332 arter regnet som truede. Tap av areal er hovedårsaken til at de er rødlista.

De rikeste myrene er blant våre mest trua naturtyper, de har flest trua arter, og de er ofte grunne – nettopp fordi det da er «kontakt» ned til for eksempel kalkrik grunn under myra. En må også ta hensyn til grunne myrers evne til å binde CO₂. Grunne myrer kan være blant de mest produktive myrene som faktisk binder mest nytt karbon.

Naturvernforbundet mener derfor at forbudet bør gjelde all myr og torvmark slik Miljødirektoratet anbefaler, og i tråd med definisjonene til fagmiljøet. Dette er også den mest praktiske løsningen siden man med dagens kartgrunnlag og kartleggingspraksis ikke registrerer/har registrert torvdybde. Etter at forbudet er innført bør også kartleggingspraksis endres slik at man synliggjør alle områder med myr i offentlige kart.

Hvis man skal ta hensikten til forbudet på alvor, er det ikke logisk å skille myr basert på 30 centimeters dybde.

Utdyping av punkt 3 - Statsforvalter bør være dispensasjonsmyndighet

Alle erfaringer fra forbudet mot nedbygging av strandsonen tilsier at kommunen ikke bør være dispensasjonsmyndighet ved forbudet mot nedbygging av myr. Blant annet fant Sivilombudet i sin undersøkelse at det er betydelige feil/mangler ved et flertall av vedtakene der det blir gitt dispensasjon.²

Den enkelte myr er en del av et større hydrologisk system. Inngrep i én myr vil ha konsekvenser for økosystemene nedstrøms i nedbørfeltet, og på annen natur i nærområdene rundt myra. Det er ikke gitt at disse områdene ligger i samme kommune som det omsøkte inngrepet.

I tillegg finnes det mange ulike typer myr og torvmark som ofte opptre i mosaikk i samme område. Hvis det skal gis dispensasjoner må kunnskapsgrunnlaget være basert på en oversikt over mengden arealer med tilsvarende natur i hele det hydrologiske systemet, og tilstanden til disse. Vi mener Statsforvalteren sitter på kompetansen til å ta slike kvalifiserte helhetlige vurderinger, og at dette ikke er noe som kan være opp til hver enkelt kommune.

Siden Norge, gjennom EUs vanndirektiv, skal praktisere helhetlig vannforvaltning, må det hele også ses opp mot vannregionenes arbeid for å nå målene i de regionale vannforvaltningsplanene.

² [Rapport om dispensasjoner i strandsonen - Sivilombudet](#) (2021)

En helhetlig tankegang må være utgangspunkt, og vi frykter at forbudet slik det er foreslått i dag vil bli uthulet ved at kommunene gir unødvendige dispensasjoner basert på lokalpolitisk skjønn. Det er også i praksis umulig for kommunene å vurdere samlet belastning (naturmangfoldloven § 10), hvis det skal tillates dispensasjon i én kommune uten at denne vet hva nabokommunene gir av dispensasjoner. Den overordnede oversikten må ligge på statsforvalternivå slik at naturmangfoldlovens føringer blir ivaretatt.

Vi mener derfor at statsforvalter må være dispensasjonsmyndighet i tråd med det opprinnelige forslaget fra Miljødirektoratet.

Utdyping av punkt 4 – Svekket innsigelsesrett gir dårligere beskyttelse av myr

Etter vår vurdering er det foreslåtte myrforbudet mindre strengt enn strandsoneforbudet.

Med dagens forslag vil spørsmålet om det skal tillates bygging på myr i stor grad bero på lokalpolitisk skjønn. Vi er negative til at det kreves «særskilt begrunnelse» for at statsforvalter skal kunne bruke sin innsigelsesrett. Når signalet til statsforvalter er at de skal være «tilbakeholdne med å overprøve planskjønnen» til det kommunale selvstyret, kan vi ikke se at myrforbudet vil fungere bedre enn dagens strandsoneforbud, snarere tvert imot. Vi mener at behandlingen av disse sakene må flyttes opp på Statsforvalternivå.

Utdyping av punkt 5 – Planvask av gamle reguleringsplaner er mulig

Forbudet må gjelde også der det er vedtatt utbygging på myr i reguleringsplan, men byggetillatelse ikke er gitt.

Sabima og WWF har finansiert en nasjonal analyse som viser hvor store ubebygde arealer som er regulert til utbygging av norske kommuner.³ Analysen viste at 207,8 km² med myr er satt av til utbyggingsformål i kommunenes arealplaner. Alle disse planene om nedbygging av myr må gjennomgå og tas ut gjennom planvask.

Utdyping av punkt 6 - Det bør ikke innføres differensierte planretningslinjer

Det bør ikke innføres et differensiert byggeforbud på myr. Vår erfaring fra den geografiske differensieringen i strandsoneforbudet er at denne modellen gir lavere terskel for nedbygging av natur i de mest uberørte områdene (definert som «områder med mindre press på arealene» også kalt sone 3 i de statlige planretningslinjene⁴). Retningslinjen er at «I områder uten press vil det være enklere for kommunene å gi tillatelse til å bygge enn i områder der presset er stort.»

Det må ikke innføres et lignende unntak for myr. Det vil være en alvorlig svekkelse av forbudet, som vil gjøre det lettere å argumentere for utbygging i hver enkelt sak. Hvis det blir et differensiert forbud, vil

³ [Så mye natur finnes det planer for å bygge ned - Sabima](#)

⁴ [Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen - 10. Retningslinjer for områder med mindre press på arealene \(sone 3\) - Lovdata](#)

det være lettere for kommuner i områder med lavt utbyggingspress å komme opp med en (i deres øyne) «gyldig» grunn til utbygging. I neste instans vil det også være vanskeligere å overprøve kommunens vurdering ettersom statsforvalter får pålegg om å ikke bruke innsigelsesretten.

Fra et naturforvaltningsperspektiv er det også uforståelig at det skal være lettere å få unntak fra forbudet i områder der man fortsatt har intakte sammenhengende områder av naturtypen man prøver å beskytte. Et differensiert forbud basert på geografi vil virke mot hensikten om å ivareta naturmangfoldsverdier på myr.

Utdyping av punkt 7 – Transparens og bruk av miljøvedtaksregisteret

For å sikre transparens og mulighet for å vurdere om forbudet virker etter hensikten, foreslår vi at alle saker der det gis dispensasjon, registreres i en offentlig tilgjengelig database, for eksempel miljøvedtaksregisteret.

I Naturkampen 2023 kom det fram at kun 126 av 357 kommuner hadde opprettet bruker i miljøvedtaksregisteret. Vi mener staten bør legge føringer på at dispensasjoner fra forbud mot nedbygging av myr skal registreres, for å unngå at vi opererer i blinde, og for å kunne evaluere hvorvidt forbudet fungerer etter hensikten. Det vil være verdifullt for sivilsamfunnet, forskningsinstitusjoner og i overvåkingssammenheng (f.eks. knyttet til naturindeks der det etterlyses et bedre datagrunnlag for å kunne vurdere tilstanden til økosystemet våtmark).

Utdyping av punkt 8 – Ikke gjør unntak for næringsinteresser eller tiltak med konsesjon

Vi merker oss at RS Skog AS ber om unntak fra regelen for skogsbilveier, at NOBIO ber om unntak for biobrenselproduksjon og at Statnett ber om unntak (eller forenklet behandling) for utbygging av deler av strømmettet. I tillegg skal det være unntak fra forbudet for tiltak med konsesjon. Dersom alle de ulike næringsinteressene skal få slike generelle unntak, vil ikke et forbud innebære en reell beskyttelse av myr. Mange bekker små gjør stor å. Vi fraråder sterkt at det lages slike rom for unntak for enkelt næringer.

Konklusjon

Det er bra at det er kommet et forslag om forbud mot nedbygging av myr, men forslaget må strammes betydelig inn for at det skal få en positiv effekt for klima og natur. Dette vil være et viktig og nødvendig grep for å følge opp både klimaavtalen og naturavtalen.

Vi mener lovendringen må gjelde for all myr og torvmark, og vi er særlig bekymret for at byggeforbudet på myr er utformet etter samme modell som strandsonerforbudet, ettersom dette har vist seg å fungere dårlig i praksis.

Det enkleste grepet vil være å videreføre det opprinnelige forslaget som Miljødirektoratet overleverte i 2023. Vi ber derfor om at direktoratets forslag brukes i slutføringen av dette viktige arbeidet.

Hilsen

Naturvernforbundet
Truls Gulowsen, leder

Natur og Ungdom
Sigrid Hoddevik Losnegård, leder

